

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/2035,Odsloniecie-tablicy-upamietniajacej-60-rocznice-procesu-krakowski-ego-oraz-promoc.html>
08.04.2026, 07:43

Odsłonięcie tablicy upamiętniającej 60. rocznicę procesu krakowskiego oraz promocja książki „Koniec jałtańskich złudzeń. Sfałszowane wybory - 19 I 1947” - Kraków, 27 marca 2008 r.

27.03.2008

27 marca w Krakowie została odsłonięta tablica upamiętniająca sześćdziesiątą rocznicę procesu krakowskiego, w którym sądono siedemnastu działaczy Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” oraz Polskiego Stronnictwa Ludowego, m.in. płk. Franciszka Niepokólczyckiego, prezesa II Zarządu WiN oraz Stanisława Mierzwę, zastępcę generalnego sekretarza PSL. Proces trwał niemal miesiąc, a celem jego organizatorów było ukazanie Zrzeszenia „WiN” z jednej strony jako organizacji szpiegowskiej, działającej w interesie obcych mocarstw, z drugiej – jako podziemnej ekspozytury PSL. Chodziło zarówno o kompromitację wiernych Rządowi RP działaczy WiN, jak i o przygotowanie gruntu do ostatecznej rozprawy z partią Stanisława Mikołajczyka. Na wspólnej ławie oskarżonych umieszczono przedstawicieli dwóch koncepcji walki o Polskę demokratyczną i suwerenną. Komunistyczni sędziowie wydali osiem wyroków śmierci, z których trzy wykonano. Reszta oskarżonych została skazana na kary wieloletniego więzienia.

Tablicę, umieszczoną na gmachu dzisiejszego Muzeum Archeologicznego, w którym sześćdziesiąt lat temu miał miejsce proces, odsłonili prezes Instytutu Pamięci Narodowej Janusz Kurtyka oraz Jacek Mierzwa, syn skazanego w czasie procesu Stanisława Mierzwy. Okolicznościowe wystąpienia wygłosili również Wojciech Frazik – w imieniu Stowarzyszenia Społeczno-Kombatanckiego Zrzeszenie „WiN” i Władysław Kosiniak-Kamysz – reprezentujący ruch ludowy oraz Rząd RP. Poświęcenia tablicy dokonał ks. prof. Józef Marecki.

Wśród licznie zgromadzonych uczestników uroczystości znaleźli się przedstawiciele władz regionalnych – Andrzej Sztorc, przewodniczący, oraz Kazimierz Barczyk, wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Małopolskiego, rodziny oskarżonych i skazanych w procesie, a także reprezentanci inicjatorów wmurowania tablicy – krakowskiego oddziału IPN z dyrektorem Markiem Lasotą oraz Towarzystwa Przyjaciół Muzeum Wincentego Witosa w Wierzchosławicach z prezesem Ryszardem Ochwatem na czele. Stawiły się również liczne poczty sztandarowe – kombatantów Zrzeszenia „WiN” i innych formacji niepodległościowych, mikołajczykowskiego PSL, harcerzy oraz szkoły im. Stanisława Mierzwy z jego rodzinnej wsi, Biskupic Radłowskich.

Uzupełnieniem uroczystości była promocja książki „Koniec jałtańskich złudzeń. Sfałszowane wybory - 19 I 1947 r.”, zawierającej referaty z konferencji naukowej, zorganizowanej przez krakowski oddział IPN wspólnie z Muzeum Wincentego Witosa w Wierzchosławicach i Wydziałem Historycznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w styczniu ubiegłego roku, w sześćdziesiątą rocznicę wyborów do Sejmu Ustawodawczego. W promocji, która miała miejsce w krakowskim Pałacu Sztuki, uczestniczyli naczelnik Wydziału Nadzoru nad Śledztwami KŚZpNP IPN i współautor książki dr Antoni Kura, wiceprezes Stowarzyszenia Społeczno-Kombatanckiego Zrzeszenie „WiN” i naczelnik OBEP IPN w Krakowie Wojciech Frazik, wicedyrektor Sekretariatu Prezesa IPN, a jednocześnie badacz dziejów powojennego ruchu ludowego Mateusz Szpytma oraz dr Filip Musiał,

kierownik Referatu Badań Naukowych krakowskiego IPN. Dyskusję prowadził Michał Wenklar z IPN w Krakowie, redaktor promowanej książki.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Władysław Kosiniak-Kamysz

Wokciech Frazik, naczelnik OBEP w Krakowie